

Senfoni yönetme sanatı

HAKKI ÖCAL *

28 Şubat'ın yıl dönümünde İHÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünün vizyonu ve hedeflerinden söz etmek istiyorum. Ama önce küçük bir anı: Ankara'da, öğrencilik yıllarımda Devlet Opera ve Balesi ile Devlet Tiyatrolarına ücretsiz bilet alırdık. O tarihte illerin üniversite kentlerinde (şimdi üniversitesi olmayan il kalmış mıdır?) öğrenci yurtları bulunurdu. Bir gün Yozgat Yurdu'ndaki senfoni özlemi çeken arkadaşlarımla bu özlemi pek paylaşmayanları da alarak Devlet Konser Salonunun yolunu tuttuk. Bu ikinci gruptaki bir arkadaşımızın yorumu halâ hatırımdadır: — O eli değnekli adam ne yapıyordu? Anlattık orkestra şefinin ne yaptığını. İkinci itiraz geldi: — Herkes ne çalacağını biliyorsa, orkestra şefine ne gerek var? Siyasetçi değilseniz, kimi zaman "pazarlık" sürecini anlamamız kolay olmaz. Oysa siyaset bir alışveriştir. Hele işiniz politics ile policy arasındaki ayırımın policy tarafında ise. Nedir bu ayırım? Şudur: Akademikler, bilimsel araştırmacılar ve genel anlamda bütün üst düzey bürokratlar arasında "siyaset" kelimesi, bir alanda bir planın icrası, bir hedefin gerçekleştirilmesi için izlenecek yollar, atılacak adımlar, yapılacak işler anlamına gelir. Yani bir anlamda siyaset bizim için "policy development" ve "program evaluation" çabasıdır. (Bu işlemi anlatmak ve onu geleneksel "siyaset" kelimesi ile anladığımız kavramdan ayırmak için "siyasa" kelimesi türetildi ama sanırım hiçbir zaman tutmadı.) Oysa siyasetin bir de "Hakkında siyaset oluna!" fermanından kaynaklanan türü vardır. Zamanla bu

"hakkında siyaset olunan" insanlar illa ölüm cezasına çarptırılır olmaktan çıkmış, kelimenin anavatamı olan Arap Yarımadasında bile siyaset, bir "kıt kaynaklarla azamî ölçüde etkin yönetim sağlama" becerisine dönmüştür. Bu beceri bilimsel niteliğe sahip midir? Mekteb-i Mülkiye'ye isim arayan Ankara Üniversitesi'nin, Paris Üniversitesi'nin "Science politique" tercihine katılmayarak "siyasal bilgiler" üzerindeki ısrarı bu sorunun cevabıdır: Siyaset, erbabının bilmesi gereken bilgileri gerektiren beceri kümesidir; matematiksel kesinlikten uzaktır, evrensel ve tüm zamanlar için geçerli değildir.

Bürokratik oligarşinin "partilerüstü" vesayet döneminden "tam bağımsız ve gerçekten demokratik" bir ülkeye dönüyoruz. Çoğulculuğun ve demokrasinin bütün veçheleri ile kalkınmadan kültüre, kişilerin kendini (adına Tanrı vergisi deyin, gizil veya sonradan edinilmiş deyin) bütün imkânlarıyla gerçekleştirilmesine imkân veren katılımcılar hâline gelebildiği bir aşamaya doğru hızla yol alıyoruz. Ülkemizde belki de en çok ihtiyacımız olan şey, siyasetin eğitimidir. Sosyal ve beşerî bilimler alanında bir ihtisas üniversitesi olan İbn Haldun Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü işte tam bu noktaya odaklanmış bulunuyor. Bir taraftan geleceğin liderlerini, diğer taraftan akademisyenlerini yetiştirmeyi hedefliyoruz. Doç. Dr. Talha Köse'nin başkanlığında, bu bölüm, Türkiye'nin karşılaştığı siyasî meseleler, bölgesel ve küresel bağlarla etkileşim içerisinde incelenecektir. Öğrencilerimiz bir taraftan siyaset yönetimi sanatını, bir taraftan siyaset üretme ilmini alacaklar. Siyaset, kendini bilim üreten kurumlara veya bürokratik oligarşilere değil, halka beğendirmek zorundadır. Bir liderin orkestra şefliğindeki başarısı, sadece "policy" tercihlerinin yerindeliğiyle ve sonuç alabilirliğiyle değil, "politics" sürecindeki pazarlık becerisiyle açıklanır. Siyaset, uygulayıcısının kimine dogma gibi görünen bir siyasetten, bir başkasına dogma gibi görünen bir başka siyasete ilkelerinden vazgeçmeden geçebilmesidir. 28 Şubat'ın 21. yılında Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümümüz işte bu orkestra şefliği sanatına giriş yapmak üzere kolları sıvıyor.

* İbn Haldun Üniversitesinde Rektör Danışmanı ve İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi.